

306
1/8

ที่ นร ๐๒๐๒/ว(ก) ๗๕๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒

มกราคม ๒๕๓๑

เรื่อง การพิจารณาขอหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร
เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
อ้างถึง หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ ๐๗๐๔(๓)/๑๙๓๕.๓
ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๓๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ
ความมาก ที่ กษ ๐๗๐๔(๔)/๑๔๔๖๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๐

ตามที่เสนอเรื่อง การพิจารณาขอหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่
ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ไปเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ นั้น

คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้เสนอความเห็นในเรื่องนี้
มาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ตามสำเนาหนังสือที่ได้นำ
มาพร้อมกัน

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๓๑ ลงมติ
เห็นชอบด้วยกับข้อเสนองานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้ออกก่อนในการพิจารณา
อนุญาตทำเหมืองแร่ สำหรับในท้องที่ที่ได้ออกมติคณะรัฐมนตรีแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำไว้แล้ว
และในท้องที่ที่ยังไม่มีมติคณะรัฐมนตรีแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นบริเวณพื้นที่ป่าต้นน้ำ
ลำธาร ควบคู่กับการยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๓๑
โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการชุดอื่น ๔ กรม ออกไปตรวจสอบพื้นที่ป่าต้นน้ำ
ลำธารซ้ำอีก สำหรับในท้องที่ที่ยังไม่มีมติคณะรัฐมนตรีแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำ ให้

/กระทรวงเกษตร

๒/๘

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) ดำเนินการปรับปรุงระเบียบกรมป่าไม้
ที่เกี่ยวข้องตามหลักการและวิธีการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

จึงเรียนเป็นต้นมา ได้แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้าย

ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ อนันตกุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๒๒๕๔๔๔

ผอ. กปร.....

ผช. ผอ. กปร.....

หน. ผ.....

หน. ง.....

มป. 16
5 ม. 31
15504

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
รับที่.....	0048 / ค.ร. 6
วันที่ 5-81.9. 2531	๑-๓.๑

ด่วนมาก
ที่ กษ ๐๓๐๔(๔) / ๓๘๓๑๗

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการ 3/8
นโยบายป่าไม้แห่งชาติ

๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๐

เรื่อง การพิจารณาวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี กว.มก. ที่ นร ๐๒๐๒/๑๔๑๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๐

15.1
- 5 81.9. 2531
1003 2
5 ม. 31

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอเรื่อง การพิจารณา
วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่อง เกี่ยวข้องกับนโยบายป่าไม้แห่งชาติ
จึงขอให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้พิจารณาเสนอความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณา
ของคณะรัฐมนตรีโดยด่วน ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

เรื่องนี้ขอเรียนว่าคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติในคราวประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๓๐
เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๐ ได้มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอขอให้
ลดขั้นตอนของการอนุญาตเหมืองแร่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารด้วยการยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะ
รัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเรื่องให้คณะกรรมการผู้แทน ๔ กรม
ออกไปตรวจสอบพื้นที่ซึ่งเป็นการซ้ำซ้อนงานกัน และให้รายงานคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาคำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิชัย รัตกุล)
รองนายกรัฐมนตรี
ประธานคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ
โทร. ๕๓๔๔๕๓๔

กมร. 2675

28 ก.ย. 30

16.20

วสอ. 3.ก. 6463 พ.ค. 1

10 28 ก.ย.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
รับที่ 23099 005
วันที่ 28 ก.ย. 30 เวลา 15.15 น.

7

ที่ กษ ๐๙๐๔(๓)/ 39353

2370

96 ม.ค. 30

96 ๖6

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4/8

ถนนราชดำเนินนอก กทม ๑๐๒๐๐

๒๗ กันยายน ๒๕๓๐

เรื่อง การพิจารณาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร
กราบเรียน ท่านนายกรัฐมนตรี

โดยที่ปัจจุบันปรากฏว่า ใคมีบุคคลและนิติบุคคล ขออนุญาตเข้าทำเหมืองแร่
ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาเรื่องดังกล่าว
เกิดความล่าช้า จึงสมควรที่จะให้มีการลดขั้นตอนการดำเนินการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน
และเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ และเพื่อให้การพิจารณาปัญหาเรื่องการ
ขออนุญาตเข้าทำเหมืองแร่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสม
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้มีคำสั่งที่ ๑๐๐/๒๕๓๐ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๐ แต่งตั้ง
คณะกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาการดำเนินการแก้ไขปัญหาการขออนุญาตเข้าทำเหมืองแร่ ในเขต
ป่าสงวนแห่งชาติขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

๑. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายพงศ์ โสโน) เป็นประธานกรรมการ
๒. รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม หรือผู้แทน เป็นรองประธานกรรมการ
๓. อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี หรือผู้แทน เป็นกรรมการ
๔. อธิบดีกรมป่าไม้ หรือผู้แทน เป็นกรรมการ
๕. ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการ
๖. เลขาธิการคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือผู้แทน เป็นกรรมการ
๗. ผู้อำนวยการกองนิติการ กรมป่าไม้ เป็นกรรมการ
๘. ผู้อำนวยการกองจัดการที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ
๙. หัวหน้าฝ่ายใช้ประโยชน์ที่ดิน กองจัดการที่ดิน
ป่าสงวนแห่งชาติ กรมป่าไม้ เป็นกรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการ

- โดยให้ -

ก.ก.ด.
๒๘ ก.ย. ๓๐

๒๘ ก.ย. ๓๐

๒๘ ก.ย. ๓๐

โดยให้คณะกรรมการฯ มีหน้าที่พิจารณาปัญหาการดำเนินงาน เรงรัดและ
ติดตามผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนควบคุมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการขออนุญาตเข้าทำ
เหมืองแร่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ให้เป็นไปโดยรวดเร็วและรัดกุม พร้อมทั้งวางหลักเกณฑ์
และวิธีการดำเนินงานตามที่เห็นสมควรต่อไป

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับรายงานจากประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจฯ
ว่าได้มีการประชุมคณะกรรมการดังกล่าวแล้ว และที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องนโยบายการอนุญาต
ให้ใช้พื้นที่ป่าเพื่อขอประทานบัตรเหมืองแร่ ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ซึ่งเดิมการพิจารณา
เรื่องราวการขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร กรมป่าไม้ได้อธิปไตย
ตามหลักเกณฑ์ซึ่งกำหนดไว้โดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๑ ว่า
เมื่อกรมป่าไม้ได้รับรายงานการสำรวจสภาพป่า หลักฐานต่าง ๆ จากป่าไม้เขตท้องที่
พร้อมด้วยความเห็นแล้ว หากเห็นว่าไม่มีปัญหาหรือเป็นการกระทบกระเทือนต่อสวัสดิภาพ
ของป่า และไม่เป็นการทำลายต้นน้ำลำธารในลุ่มน้ำแล้ว ก็ให้ส่งอนุญาตหรือเสนอ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สั่งการแล้วแต่กรณี หากกรมป่าไม้เห็นว่าไม่มีปัญหาอาจจะเกิด
ความเสียหายหรือเป็นการทำลายต้นน้ำลำธารในลุ่มน้ำแล้ว ก็ให้ส่งหลักฐานเรื่องราว
ทั้งหมดให้คณะกรรมการร่วมยูเนี่ยน ๔ กรม ซึ่งประกอบด้วยยูเนี่ยนกรมป่าไม้ กรมทรัพยากร
ธรณี กรมชลประทาน และกรมพัฒนาที่ดิน ตรวจสอบพิจารณาต่อไป ซึ่งคณะกรรมการร่วม
ดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้ตั้งขึ้นให้เป็นผู้พิจารณาโดยถือหลักว่า เมื่อเปิดป่าอนุญาตให้มีการ
ขุดหาทรัพยากรธรณีแล้ว จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางอุทกวิทยา เช่น ทำให้น้ำในอุโมงค์
ในแม่น้ำลำธารแห้งลงหรือไม่ เพียงใด หากคณะกรรมการฯ เห็นว่า การขุดหาทรัพยากรธรณี
แปลงใด เป็นการเปิดป่าเพียงเล็กน้อย ยังไม่มีพฤติการณ์ที่จะทำให้เปลี่ยนแปลงทางสภาพ
อุทกวิทยา จนถึงกับเป็นอันตรายแก่ต้นน้ำลำธาร และไม่เป็นการเสียหายแก่สภาพป่าแล้ว
คณะกรรมการร่วมฯ จะได้เสนอความเห็นไม่ขัดข้องในการอนุญาตให้กรมทรัพยากรธรณีทราบ
เพื่อแจ้งให้กรมป่าไม้ดำเนินการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ต่อไป แต่ถาคณะกรรมการร่วมฯ เห็นว่า
หากอนุญาตให้ขุดหาทรัพยากรธรณีแล้ว อาจจะเป็นผลเสียหายแก่ต้นน้ำลำธาร หรือทำให้
เกิดความเสียหายแก่สภาพป่าอย่างกว้างขวางแล้ว คณะกรรมการร่วมฯ จะได้เสนอความเห็น

ให้ตั้งผู้แทน ๔ กรม ออกไปตรวจสอบสภาพป่าอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงลงความเห็นว่าจะ
อนุญาตหรือไม่ และในการดำเนินการของกรมป่าไม้ เกี่ยวกับการขอประทานบัตร
ทำเหมืองแร่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ก่อนที่จะเสนอเรื่องให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พิจารณา ก็ต้องส่งเรื่องให้กรมทรัพยากรธรณี นำเสนอคณะกรรมการร่วมประชุมพิจารณา
และออกไปตรวจสอบยังจุดที่ตั้งของพื้นที่ประทานบัตรก่อน เมื่อคณะกรรมการมีความเห็น
เป็นอย่างไรแล้ว กรมป่าไม้จึงจะประมวลเรื่องเสนอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พิจารณาสั่งการต่อไป โดยถือปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวตลอดมา

ปัจจุบันได้มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๒๒ และเมื่อ
วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๒๔ ลงมติเห็นชอบด้วยตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
เรื่องการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำปิงและวัง และการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำยมและน่าน
ไว้บังคับแล้ว สำหรับลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ นั้น ไม่ให้มีการใช้พื้นที่ในทุกกรณีโดยเด็ดขาด
ส่วนการใช้ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี ถ้ามีความจำเป็นต้องอนุญาตให้ประทานบัตรหรือ
ต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองแร่ ก็ให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรี
อนุมัติเป็นราย ๆ ไป ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไม่ได้ระบุให้ส่งเรื่องการขอประทานบัตร
ทำเหมืองแร่ ให้คณะกรรมการผู้แทน ๔ กรม พิจารณาและออกไปตรวจสอบยังจุดที่ตั้ง
แต่อย่างใด ทั้งนี้ เพราะได้มีข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำแต่ละชั้นไว้แล้ว
จึงไม่จำเป็นต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการผู้แทน ๔ กรม พิจารณาและออกไปตรวจสอบพื้นที่
ซ้ำอีก

ส่วนในท้องที่ใดที่ยังไม่มีมติคณะรัฐมนตรีแบ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ก็ยังคงให้ถือ
ปฏิบัติตามแนวทางโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๑ ต่อไป แต่จากการ
ศึกษาปัญหาและข้อเท็จจริงในคณะกรรมการผู้แทน ๔ กรม ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง
ที่ออกไปตรวจสอบการขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ปรากฏว่า
หน่วยงานแต่ละกรมส่วนมากจะใช้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานในค่านนี้ แต่เพียงผู้เดียว
จึงทำให้เกิดความล่าช้าในการนัดหมายและออกไปตรวจสอบพื้นที่อยู่เสมอ เพราะผู้แทน
แต่ละกรมมีงานประจำในส่วนกลางที่ต้องปฏิบัติอยู่แล้ว ดังนั้น เมื่อปริมาณงานมีมากเกือบ

๗/๘

ทั่วประเทศ จึงไม่สามารถที่จะปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงไปได้ในเวลาอันสั้น จึงทำให้มีความล่าช้าเกิดขึ้นได้ และจากผลการตรวจสอบการขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารของคณะกรรมการผู้แทน ๔ กรม ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่ผ่านมา ปรากฏว่ามีทั้งหมดจำนวน ๔๐ ราย ๕๒ แปลง คณะกรรมการผู้แทน ๔ กรม มีความเห็นแตกต่างไปจากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพป่าในชั้นต้น จำนวน ๑ ราย คิดเป็น ๑.๔ เฮกตาร์เท่านั้น และหากตรวจสอบย้อนหลังไปอีก จะคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ความเห็นที่แตกต่างกันน้อยกว่านี้อีก ประกอบกับปัญหาต้นน้ำลำธารนี้ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ก็มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบดูแลในเรื่องนี้อยู่แล้ว และในการออกประทานบัตรให้ทำเหมืองแร่ในแต่ละแปลง ก็ต้องผ่านความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสียก่อน กระทรวงอุตสาหกรรมจึงจะออกประทานบัตรให้ทำเหมืองแร่ต่อไปได้ หากการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ใดก่อให้เกิดความเสียหายหรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ก็ไม่พิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการนั้น ๆ และกระทรวงอุตสาหกรรมก็ไม่สามารถจะออกประทานบัตรให้ทำเหมืองแร่ได้อยู่แล้ว จึงเห็นสมควรคัดค้านก่อนการตรวจสอบของคณะกรรมการผู้แทน ๔ กรม ออกไปได้

คณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ได้พิจารณาแล้ว จึงมีมติว่า

๑. ในท้องที่ใดที่ไม่มีมติคณะรัฐมนตรีแบ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำไว้แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการผู้แทน ๔ กรม ความมติดะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๑ พิจารณาและออกไปตรวจสอบพื้นที่ซ้ำอีก เนื่องจากความมติดะรัฐมนตรีแบ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องได้มีข้อเสนอแนะและมาตรการการใช้ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำแต่ละชั้นไว้แล้ว

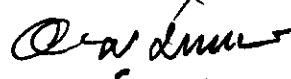
๒. ในท้องที่ใดที่ยังไม่มีมติคณะรัฐมนตรีแบ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ สมควรที่จะได้ปรับปรุงระเบียบกรมป่าไม้ในกรณีการขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารที่สำคัญ ให้ป่าไม้เขตท้องที่ซึ่งช่วยป่าไม้ เขตหรือหัวหน้าฝ่ายจัดการที่ดินป่าไม้ หรือเจ้าหน้าที่ด้านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กรมป่าไม้กำหนดในเรื่องนี้โดยเฉพาะมาแล้ว เป็นผู้ออกไปดำเนินการตรวจสอบสภาพป่าและสภาพพื้นที่แล้วรายงานผลพร้อมความเห็นตั้งแต่ในชั้นต้น โดยไม่ต้อง

ส่งเรื่องให้คณะกรรมการผู้แทน ๔ กรม ออกไปตรวจสอบพื้นที่ซ้ำอีก ทั้งนี้ จะต้องทำเรื่อง
ขออนุมัติคณะรัฐมนตรีขอยกเลิกการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖
ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารต่อไป

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาตามรายงานของประธาน
คณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ดังกล่าวแล้ว เห็นชอบด้วย จึงเห็นสมควรที่จะให้นำเรื่องนี้
เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการ
เฉพาะกิจฯ ทั้ง ๒ ข้อ ต่อไป

จึงขอกราบเรียนมาเพื่อโปรดเกล้าเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ
ต่อไปด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(หาญ ลีนานนท์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมป่าไม้

โทร.๔๙๔๐๔๔